

Datum: 2017-10-03

Bredbandsforums arbetsgrupp för bättre samverkan och effektivare processer på kommunal nivå

Uppdraget

Syfte och mål

Bredbandsforums övergripande syfte är att genom samverkan främja utbyggnad av snabbt bredband i hela landet i enlighet med regeringens bredbandsstrategi. Sveriges 290 kommuner är nyckelaktörer med många olika roller i bredbandsutbyggnaden och därmed i genomförandet av målen i regeringens bredbandsstrategi. Olika kommuner har olika förutsättningar, man står inför olika utmaningar och man har kommit olika långt i arbetet med att främja bredbandsutbyggnad. Genom att underlätta arbetet för Sveriges kommuner, framför allt för de som har större utmaningar och sämre förutsättningar, kan vi främja bredbandsutbyggnaden i hela Sverige. Fokus för arbetsgruppen är därför att vägleda kommuner och därigenom främja en bättre samverkan och effektivare bredbandsutbyggnad på lokal nivå.

Arbetsgruppen är en del i genomförandet av regeringens strategi ”Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi”. Regeringen aviserar i strategin avsikten att ge Bredbandsforum uppdraget att ge vägledning till kommunerna om hur de kan åstadkomma bredbandsutbyggnad på ett effektivt, samordnat och konkurrensneutralt sätt.

Arbetsgruppen ska skapa en gemensam bild av hur det lokala arbetet bör bedrivas och ska bland annat ta fram en vägledning till kommunerna med goda exempel, strategiska vägledningar och tydliga policyrekommendationer. Gruppen ska även behandla frågor som är viktiga för kommuner att uppmärksamma och som är av särskild betydelse för en effektiv utbyggnad. Bredbandsforums Nystartsgrupp har identifierat relevanta områden som arbetsgruppen bör utgå ifrån som t ex:

- Hur en kommunal bredbandsstrategi kan realiseras och vad som är av särskild vikt att beakta, inte minst organisatoriskt och politiskt, för att arbetet ska bli framgångsrikt. Dvs hur den nationella bredbandsstrategin bör tas om hand på lokal nivå. Detta inkluderar även Bredbandsstrategins koppling till styrdokument inom kommunen, regionen och länet, exempelvis Plan- och bygglagen.
- Hur arbete för ett ökat kommunalt engagemang kan genomföras.
- Hur samverkan mellan kommersiella och offentliga aktörer kan bidra till en ökad bredbandsutbyggnad i en kommun.
- Vilka regelverk, branschstandarder och processer som berör bredbandsutbyggnad och hur den lokala nivån bör arbeta med dessa.

Pågående arbeten som arbetsgruppen ska förhålla sig till

Arbetsgruppen måste förhålla sig till pågående arbeten inom ramen för bredbandsstrategin. Här har PTS bland annat fått följande uppdrag:

- Styrning av stadsnät och tillhandahållande av bredband (kommunens roll och lokaliseringsprincipen)
- Snabbare tillståndsprocesser för anläggning av bredband
- Vägledning till mer trådlöst bredband i samhällsplanering
- Konsumentinformation om nyttan av bredbandsinvestering
- Bredbandskoordinatorernas kommunrelaterade arbete

Arbetsgruppen måste förhålla sig till dessa uppdrag och utredningar och dra nytta av det arbete som görs inom dessa uppdrag, så att inte dubbelarbete görs.

SKL genomför just nu en uppdatering av anvisning för grävning, en handledning för markarbeten i kommunal mark som uppdateras var 10:e år, ett arbete som också måste beaktas av arbetsgruppen.

Bemanning

Ordförande för arbetsgruppen utses av Bredbandsforums styrgrupp efter förslag från kansliet.

Ordföranden får i uppdrag att leda arbetet och återrapportera utfallet av gruppens arbete till Bredbandsforums styrgrupp. Ordföranden ansvarar vidare för arbetsgruppens bemanning och organisation. Arbetet bör organiseras på ett sätt som ger:

- arbetsgruppsdeltagarna möjlighet att bidra i arbetet och
- externa aktörer möjlighet att få insyn i arbetet

Bredbandsforums kansli bistår ordföranden och arbetsgruppen med förslag på bemanning vid uppstart samt projektledning och annat stöd i det löpande arbetet.

Leverabler

Arbetsgruppen ska ta fram vägledning och kommunicera resultat till kommuner. Arbetsgruppen ska även leverera en slutrapport som beskriver hur gruppen har arbetat och vilka vägval som gjorts.

Kommunikation

Kommunikation från gruppen hanteras primärt av gruppens ordförande, som därmed är officiell talesperson. Det är dock fritt för enskilda ledamöter i gruppen att svara på frågor och diskutera arbetet med externa aktörer, inklusive media, så länge det tydligt framhålls att arbetet är pågående.

Avstämning och dialog

Arbetsgruppens ordförande ska vid styrgruppsmöte avrapportera hur arbetet fortskrider och uppnådda resultat.

Arbetsgruppen bör under arbetet ha en dialog med relevanta aktörer. Arbetsgruppen väljer själva form för denna dialog.

Start- och sluttid

Arbetet startar i och med beslut på styrgruppsmöte den 11 oktober 2017 och avslutas formellt vid styrgruppens andra möte 2018, i juni. Rapporteringen bör översiktligt

innehålla sammanfattande skriftlig rapportering över vad gruppen gjort, de resultat som uppnåtts och gruppens förslag till åtgärder.

Uppföljning

De förslag som gruppen presenterar i samband med sin slutrapportering bör regelbundet följas upp på Bredbandsforums styrgruppsmöten. En styrgruppsledamot per förslag bör lämpligen utses som ansvarig. Detta innebär att vederbörande får ansvar att driva på, följa upp och avrapportera resultat till övriga styrgruppsledamöter.

Bakgrund

I december 2016 presenterade regeringen Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi. (Strategin tar sikte på att hela Sverige ska vara uppkopplat med framtidssäkert bredband). Målsättningen är formulerad så som att

- År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- År 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.
- År 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband

Sistnämnda punkt innebär att 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 1 Gbit/s senast 2025, att 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s och att 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 30 Mbit/s.

Utgångspunkten i strategin är en marknadsdriven utbyggnad i samklang med det offentliga behov och ansvar för långsiktigt hållbar tillgång till viktig infrastruktur. Det innebär enligt strategin en fortsatt marknadsstyrd utveckling, kompletterad med offentliga insatser. Det är avgörande att marknadsaktörer, såväl privata som offentliga, fortsätter sina investeringar och ges incitament och förutsättningar för det. I strategin uppges också att det är viktigt att privata investeringar inte förhindras och trängs ut. Kommuner ska som tillståndsgivare behandla alla aktörer lika, såväl privata aktörer som det egna stadsnätet. För att bredbandsmålen ska nås behövs stöd och samverkan från både kommuner och aktörer som verkar på bredbandsmarknaden.

Många kommuner driver bredbandsfrågan med ett stort engagemang. Olika kommuner har dock olika förutsättningar, utmaningar och har kommit olika långt. De har därtill valt olika modeller för sin utbyggnad. Ska bredbandsmålen nås behöver dock *alla* kommuner se bredband som en kommunal angelägenhet, verka främjande och ge området en hög prioritet.

I nuläget byggs fiber ut på ett stort antal platser och marknaden investerar också i en utbyggnad av nästa generations mobila bredbandsnät (5G). Båda dessa infrastrukturinvesteringar berör kommunerna och kräver samarbete mellan flera aktörer på marknaden. Aktörerna på marknaden, exempelvis operatörer och entreprenörer, efterfrågar därför tydligare och likartade processer lokalt.

Liksom övriga infrastrukturfrågor fordrar ansvaret för processer som rör bredbandsutbyggnad långsiktighet. Rutiner och arbetssätt kan behöva anpassas utifrån ett bredbandsperspektiv samtidigt som det är viktigt att bredbandsutbyggnaden anpassas till övriga kommunala rutiner och arbetssätt eftersom bredbandsfrågan går på tvärs genom flera kommunala förvaltningar och griper in i en rad lokala frågor.

Från marknadsperspektiv önskas transparens, tydlighet och tillgång till lokala resurser (exempelvis kanalisation). Det kan sammantaget bidra till att skapa bra förutsättningar för investeringar och ge möjlighet till stordriftsfördelar. Konsekvensen av att kommuner med likartade förhållanden exempelvis har processer som ser olika ut och tar ut olika ersättning för markintrång och återställning, gör att bredbandsutbyggnaden hämmas.¹ Samtidigt är det viktigt att kommunen får täckning för relevanta och skäliga kostnader, vilka bör följa praxis. Avsaknaden av förutsägbarhet innebär också att marknadsaktörerna får svårt att leverera en bra kundupplevelse. Slutkunderna vill ha en bredbandsuppkoppling så snabbt som möjligt. Fördröjningar och eventuella förseningar riskerar att orsaka missnöje

Från ett kommunalt perspektiv finns också en vilja att processen ska löpa planenligt och att bredband ska etableras utan friktion så snabbt som det är möjligt. Kommunen måste emellertid väga in olika intressen så som framkomlighet, markens beskaffenhet och totalt antal pågående arbeten när tillstånd ska utfärdas. Detta kan ta tid och kräva diskussioner. Etablering av bredband underlättas därför om det finns tydliga kontaktpersoner, medvetenhet om kommunala processer, och vid behov möjlighet till lokal närvaro av de nätbyggande aktörerna.

Inom Bredbandsforums arbetsgrupp VI, kommugruppen, som var verksam 2012-2013 togs en Bredbandsguide fram och distribuerades till kommunerna. Den guiden var ett verktyg och en allmän handbok för kommunerna i arbetet med bredbandsrelaterade frågor. I guiden fanns även en särskild vägledning till kommunerna för att skapa bättre förutsättningar i processen och villkoren för tillträde till kommunal mark.

¹ Notera att detta synsätt har lyfts fram av sex stycken tidigare arbetsgrupper inom Bredbandsforum. Arbetsgrupp II, III, IV, VI, IX och XII